

Рецензия

във връзка с конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 8. 2. Изобразително изкуство, специалност Скулптура, за нуждите на Катедра Изящни изкуства, Факултет Изобразителни изкуства на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, Пловдив.

I. Данни за конкурса

Конкурсът за нуждите на Катедра Изящни изкуства към Факултет Изобразителни изкуства на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, е обявен в Държавен вестник на 5 юли 2022 г. За провеждането на конкурса е назначено научно жури със заповед на Ректора на АМТИИ № РД-27-066 от 05.09. т. г., както и въз основа на решение на Факултетния съвет на Факултет Изобразителни изкуства от приложен протокол № 1 от 05.09. 2022 г. Документи за участие в конкурса е подал един единствен кандидат: д-р Русен Дойков. Подадените документи съответстват на изискванията и нормативните уредби според ЗРАСРБ, както и на вътрешния правилник на Академията. Всички срокове и регламенти по процедурата са спазени, няма установени нарушения.

II. Данни за кандидата

Д-р Русен Дойков е завършил специалност Скулптура в Национална художествена академия – София, през 2003 г. Той е дългогодишен преподавател по Скулптура в Национална художествена гимназия „Цанко Лавренов“, Пловдив, както и хоноруван преподавател в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“. През 2011 г. е защитил докторат на тема „Някои аспекти на възприятието за време в скулптурата“.

Русен Дойков е автор и участник в редица художествени изложби, сред които се открояват самостоятелните му участия в галерия „А Cube Contemporary“, София (2019), и изложбата му в галерия „Крис“, Асеновград (2022). Измежду колективните изяви на автора заслужава да се отбележат участията му в проекта

„Споделено пространство“ – Национални есенни изложби Пловдив 2022 г., както и в биеналето за съвременното българско изкуство „Приятели на морето“ в Бургас (2020 и 2022).

III. Описание на научната и творческата дейност на кандидата

III. 1. Научната работа на кандидата е концентрирана около докторската му разработка, посветена на възприятията за време в скулптурата, и последвалата книга (2021), създадена въз основа на дисертацията. За целите на представянето е необходимо да се поясни, че в този задълбочен интердисциплинарен труд става дума за търсене на измеренията на времето в непосредствения опит на зрителя при наблюдаването на скулптурни произведения. В своята есенция основната позиция на книгата се разполага около наблюдението, че „впечатлението за движение се дължи на увеличеното перцептивно време, необходимо за наслагване на отделните “кадри” в ума на зрителя, където протичат сложни познавателни процеси, осъществявани с помощта на паметови репрезентации от минал визуален опит, а не на новообразувалата се в резултат на компилацията форма сама по себе си“ (с. 10). За разгръщане и защита на тази основна позиция д-р Дойков преминава през различни концепции за времето, принадлежащи на различни научни системи и валидирани в различни научни и научнопопулярни дискурси. Същевременно авторът на разработката търси следи от една постъпателно развиваща се история на изкуството, която във всеки един момент налага ново и съответно различно разбиране за времето.

Към книгата биха могли да се отправят някои бележки, предложения за корекции и допълнения като например това, че Джон Мак Тагарт не говори за „А- и Б-теории за времето“, а за А, В и С редици или серии, които – комбиниращи избрани гледни точки, съставят различни премиси, т.е. представляват само и единствено възможни логически подстъпи, въз основа на които могат да се правят допускания. Възможно е също така да се посочат научни трудове с по-висока степен на релевантност спрямо скулптурната медия. Парадоксално е например това, че в търсенето на проблемите за времето Русен

Дойков отива до черните дупки, но отказва да премине през старото, но така значимо съчинение на Лесинг „Лаокоон или за границите на живописата и поезията“ – труд, който още в средата на 18 век набелязва основополагащи медиални измерения на пространствено-времевия континуум и техните естетически функции: отношенията между предметите един до друг в пространството срещу действията едно след друго във времето.

Независимо от това в трета и четвърта глава (със заглавия съответно „Пластични решения за предаване на време и движение в скулптурата“ и „Интерпретация на времето в хиперскулптурата“) авторът проявява добър усет към същината на скулптурната медия, извежда удачни интерпретации, като ги свързва с подходяща вторична литература. Съществена част от примерните анализи и позовавания в тези раздели създават значим принос, който при това обвързва удачно научните занимания на кандидата с художественото творчество и с преподавателската му практика.

III. 2. В своите творчески изяви Русен Дойков засвидетелства по особено интересен начин своето научно търсене към времевите възприятия в скулптурата. На пръв поглед неговите произведения от изложбите, заявени в наукометричната таблица в кандидатурата му, развиват един класически подход към триизмерното. Отказът от стилизация на отчетливите геометрични форми, подчертани в своето ярко и равномерно оцветяване, носят внушение за класицистична строгост. Същевременно техният възможен изглед в урбанистична среда напомня за проблемите на времевото възприятие, разгледани във втората половина на книгата „Време и скулптура“: произведенията добиват своите динамични и множествени значения чрез непосредственото въздействие на времето за тяхното заобикаляне, преминаване, приближаване, отминаване и т.н. Тези пространствени платформи и пресечени равнини са любопитни в своята минималистична изящност, в своето детайлно внимание към всяко отделно пречупване, събиране или извиване на равнина и плоскост. Но те изглежда са проектирани и за целите на едно виртуално неизчерпаемо наслаждане на различни образи на пречупването, на събирането и разделянето на плоскости, на трансформацията на ъгли и гледни точки. Това е

смисълът и потенциалът на оформянето на различни пространства: артистичен жест на приютяване на погледа, но и на неговото деликатно насочване, подготвяне, преправяне.

За своите участия в изложби Русен Дойков има положителни отзиви в специализираните медии (един от тях – статията на изкуствоведа Наташа Ноева в Бюлетина на СБХ – е въведен в наукометричната таблица).

Преподавателската работа свързва удачно и плътно зоните на професионален интерес на кандидата. Особено характерни примери в това отношение са две уъркшоп-изяви, които са показателни дори само със заглавията си: „Геометрията като формообразуващ принцип в скулптурата” (през м. март т.г. в Синьото училище на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив) и „Абстрактна скулптура” (април т.г. в ПУ „Паисий Хилендарски”).

За признанието на д-р Дойков в творческата гилдия говорят наградата на „Алианц-България” (Градска художествена галерия Пловдив и Дружество на пловдивските художници), присъдена в раздел Скулптура за произведението „Вариации куб”. През 2020 г. кандидатът е номиниран в категория Скулптура и на биеналето за съвременно българско изкуство „Приятели на морето” Бургас.

IV. Научни и творчески приноси в дейността на кандидата

– Основната част от научните приноси на Русен Дойков се отнасят към развитието на концепцията му за пространствено-времеви континуум в сетивните възприятия на модерната скулптура и особено чрез примери от минимализма. Приносно към българския възприемателски контекст е въвеждането на релевантни понятия като „хиперскулптура“ и особено „хипервиждане“ (Nathaniel A. Friedman).

– Творческите изяви на Русен Дойков като скулптор са приносно явление в съвременното българско изкуство заради цялостно премисленото геометрично редуциране на формата и съчетаващото допълване между абстракцията и утилитарното. Наред с това значимо и приносно в авторския му подход е

експериментирането с времевите структури по отношение на непосредственото зрителско възприятие.

– Изложбените концепции на Русен Дойков се отличават с парадоксалното съчетание между минимализма на формата и дълбока рефлексия към нея. По такъв начин те разгръщат възможностите на един пространствен семиозис и създават принос към възможностите за представяне на скулптура в българския художествен живот.

– Същностен принос в преподавателската работа на д-р Дойков е подтикването на обучаемите към рефлексия спрямо медията на скулптурата. Този импулс се разпростира както отвъд строгите естетически модели, така и отвъд утвърдените теоретически постройки. Чрез включването на индивидуалната рефлексия на всеки един възприемател (и особено – на художника като възприемател) в значенията и обхвата на художественото произведение Русен Дойков създава такова отношение към творческия процес, което далеч не е присъщо за обучението по изкуство у нас. А още по-приносен е този подход в областта на скулптурата.

Заключение. Въз основа на високите постижения на д-р Русен Георгиев Дойков – на неговия научен, творчески и преподавателски потенциал, както и на базата на несъмнените му приноси в съвременната българска скулптура, предлагам на уважаемото научно жури да му присъди академичната длъжност доцент в направление 8.2. Изобразително изкуство и убедено гласувам „за“.

Проф. д-р Галина Лардева

25 октомври 2022 г.